

ἐπαυσε παρακολουθῶν ἀνὰ τὰ ἄλσιν καὶ τὰς χλοερὰς δευράδας τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ τὰς μουσηγέτιδας νύμφας τῆς Πιερίας καὶ τοῦ Ὀλύμπου. Φρονούμεν ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως ἡμῶν ταύτης, καὶ διὰ τῆς ἐπιτελέσεως τῆς σεμνῆς λειτουργίας, τὴν ἐναρξίν τῆς ὁποίας θὰ κάμῃ ἑτέρα τοῦ λόγου καὶ τῶν γραμμάτων ἱέρεια, ἡ διευθύντρια τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνική Ἐπιθεώρησις» δεσποινὶς Εὐγενία Ζωγράφου, καὶ θὰ ἐπιτελέσωσι καὶ ἕτεροι τοῦ λόγου καὶ τῶν Μουσῶν ἱεροφάνται, ἱκανοποιούμεν κοινὴν ἐπιθυμίαν παντὸς Ἑλληνος καὶ πάσης Ἑλληνίδος. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον νομίζομεν ὅτι καὶ παρέχομεν ἀσφαλὴ τὴν ἐλπίδα πρὸς πάντα εὐνοούμενον τῶν Μουσῶν νὰ μὴ ἀποκάμῃ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἀνερχόμενος πρὸς τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσοῦ, ἀλλὰ νὰ χωρήσῃ θαρραλέως πρὸς αὐτάς, διότι θὰ ὑπάρξωσιν ἐν τέλει οἱ μέλλοντες νὰ θαυμάσωσι καὶ νὰ χειροκρατήσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ εὐγενεῖ σταδίῳ, καὶ νὰ ἐπιδραβεύσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ τέρματι τοῦ εὐγενοῦς φιλολογικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἔθνικοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος.

Ο ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΜΙΛΙΑ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Πολ.β. Δημητράκοπουλος

ΕΟΡΤΑΖΕΤΑΙ σήμερον ἡ δεκαετηρίς τῆς «Πινακοθήκης» τοῦ ἐπιλέκτου συναδέλφου κ. Δ. Καλογεροπούλου. Ἡ ἐορτὴ αὕτη εἰς πάντα ἀγαπῶντα καὶ τιμῶντα τὰ γράμματα, πρέπει νὰ προκαλέσῃ συγκίνησιν βαθυτάτην. Διότι ἐκάστη ἐορτὴ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, δι' ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ἰδίως διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου τὰ γράμματα καὶ αἱ τέ-

χναι ἐφωτίσθησαν καὶ κατηνυάσθησαν τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ζωογόνου φῶς τοῦ Φοίβου - Ἀπόλλωνος, εἶνε ἐορτὴ αὐτόχρημα ἔθνικη.

Ἡ «Πινακοθήκη» διήνησε μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης στάδιον ἄξιον μεγάλης προσοχῆς, διὰ τὴν φιλολογικὴν εὐσυνειδησίαν της καὶ διὰ τὴν στοργὴν πρὸς τὴν μίαν καὶ γενικὴν ἰδέαν, εἰς τὴν ὁποίαν τείνει κάθε ψυχὴ ἑλληνική: Τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος διὰ γλώσσης καθαρᾶς, γλώσσης ἀπηλλαγμένης παντὸς βεβήλου χυδαϊσμοῦ, γλώσσης ἀνταξίας τοῦ μεγάλου προορισμοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ὄψεως τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ φυλὴ, μεθ' ὅλην τὴν ἀνεγνωρισμένην πρὸς τὴν ἑθνικὴν ἰδέαν ἐπίδοσίν της, μεθ' ὅλην τὴν ἔνθεον προσήλωσίν της πρὸς τὴν δόξαν τοῦ παρελθόντος—δόξαν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν—μεθ' ὅλα τὰ πρὸς τὸ μέλλον ὄνειρά της, τὰ ὅποια ἐκσπῶνται εἰς κάθε περίστασιν ὡς ῥόδινος χεῖμαρρος ἀπὸ τὴν ψυχὴν της, παρουσιάζει ταυτοχρόνως καὶ παράδοξον φαινόμενον ἀντιλήψεως τοῦ προορισμοῦ της, καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ πραγματοποιήσῃ μίαν ἡμέραν τὸν προορισμὸν αὐτόν:

Ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν ἀγαπᾷ πλέον τὸ σοβαρὸν βί-

βλίον καὶ τὴν τέχνην τὴν ὑψηλὴν. Πικροτάτην πείραν ἔχομεν ὅλοι τῆς πνευματικῆς αὐτῆς καταπτώσεως, καὶ ἐν οἴκτρῳ καὶ ἀξιοθρόνητῳ θυμῷ της εἶνε καὶ ὁ λαὸς ἐνώπιόν σας κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Εἰς σωρεῖαν εὐρίσκονται ἐν τῇ κατοικίᾳ μου βιβλία, τὰ ὅποια συνέγραψα μετ' ὅλην μου τὴν φιλολογικὴν εὐσυνειδησίαν, καὶ μετ' ὄνειρα ἐπιτυχίας καὶ θριάμβου. Τὰ πακέτα ἔχουν δεκατισθῇ ἀπὸ τοὺς ποντικούς καὶ τὰς κατασκαίδας· θὰ ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ μόνοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ζωολογικοῦ βασιλείου, οἱ νεμόμενοι τὴν ἔντυπον ἐργασίαν μου, ἐὰν ἐκάστοις μερικοὶ φιλότιμοι τζαμπάτσηδες, δὲν προσήρχοντο παρήγοροι, διὰ νὰ συμπληρῶσιν μαζὺ μετ' αὐτοὺς ἀνωτέρω συνιδέλους ταν, τὸ εὐεργετικὸν ἔργον τῆς ἐξαντλήσεως ἐκάστης ἐκδόσεως.

Ἀντιθέτως δέ: ὅτι ἐγράψα ἐξ ἀνάγκης βιοποριστικῆς, ἔργα οὐχὶ τῆς προσοχῆς καὶ τῆς τέχνης, ἀλλ' ἔργα προδίδοντα ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας σελίδος τῶν τῶν σπασμῶν τῆς βιαστικότητος καὶ τῆς ἐκζητήσεως τῶν πλαστῶν θέσεων διὰ τὴν νοσηρὰν προσέλκυσιν τῆς περιεργείας τοῦ ἀναγνώστου, εὗρον μυριάδας ἀναγνωστῶν εἰς τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων, καὶ παρ' ἁξίαν ἐξισφάλισαν τὸν ἄρτον μου!

Διατὶ νὰ μὴ εἴμεθα εἰλικρινεῖς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, προκειμένου περὶ ἐργασίας, τὴν ὁποίαν θὰ κρίνῃ, θὰ δικάσῃ καὶ θὰ ταξινομήσῃ τὸ μέλλον; Τούτῳλάχιστον ὅς γνωρίζουν οἱ ἐπιγιγνώμενοι ὑπὸ ποίαν εὐρισκόμενοι βαρυτάτην ἀποσφαιρικὴν καὶ ψυχικὴν θλίψιν ἐρρίψαμεν ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ γραμμὰς ἀναξίας φιλολογικῶν ἀξιώσεων.

Καὶ ἡ κατάπτωσις αὕτη ἔχει τὴν κυρίαν αἰτίαν της εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἡ πολιτικὴ διὰ τὸν τόπον τοῦτον ὑπῆρξε πηγὴ γενικῆς νόσου, ἥτις ἐμάρανε κάθε ψυχὴν καὶ ἐνάρκωσε κάθε παραγωγικὸν ἐγκεφαλικὸν κύτταρον. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ διὰ τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Κράτους μέχρι τοῦ 1850 περίπου, ἐποχὴ χρυσὴ διὰ τὴν φιλολογίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ποιητὴς ἦτο φαινόμενον ἔκτακτον· ἦρκεν νὰ γράψῃ κάποιος δέκα ποιήματα, δύο τραγῳδίας, νὰ διασκευάσῃ δύο—τρεῖς κωμῳδίας τοῦ Μολιέρου ἢ τοῦ Γολδόνη, διὰ νὰ καταστῇ ἀντικείμενον πάσης τιμῆς ἐκ μέρους τῆς πολιτείας, νὰ τοῦ δοθοῦν θέσεις, καὶ νὰ τοῦ ἐμπιστευθῇ τὸ ἐπίσημον Κράτος ὕμνισα αὐτοῦ συμφέροντα.

Τὰ ἀνάκτορα, τὰ σαλόνια τῶν πολιτευομένων καὶ αὐτῶν τῶν πρεσβειῶν ἀκόμη, ἦσαν ἀνοικτὰ διὰ τοὺς λογίους καὶ τοὺς ποιητάς.

Σήμερον ὁ λόγιος καὶ ὁ ποιητὴς δὲν ἔχει οὐδεμίαν καθορισμένην κοινωνικὴν θέσιν. Ἐὰν οἱ σύγχρονοι λογογράφοι δὲν ἐκρίνουν ταυτοχρόνως καὶ τοῦ δημοσιογράφου τὸν πληγώνοντα κλάμον, οὐδεὶς ἐκ τῶν κατακτώντων, διὰ τῆς βοηθείας τῶν ἀστάτων καὶ παλινοτρόπων λαϊκῶν ρευμάτων, τὰς ἀνωτάτας πολιτικὰς θέσεις, θὰ κατεδέχετο νὰ στρέψῃ τὸ ἀέτιον βλέμμα του πρὸς τὸν πτωχὸν καὶ ὕλικῶς ἀστήρικτον ἐργάτην τῶν γραμμάτων!

Οὐδέποτε, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦν ἀνέφερα καὶ ἐντεῦθεν, οὐδέποτε πολιτευόμενος, εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας, κατεδέχθη νὰ στρέψῃ τὴν πολυπερίστατον προσοχὴν του πρὸς ἄνθρωπον τοῦ καλλιτεχνικοῦ καὶ εὐγενοῦς πνεύματος. Τὰς πρωθυπουργικὰς καὶ ὑπουργικὰς αὐλὰς συνεκρότησαν συνήθως ἄνθρωποι μηδεμίαν ἔχοντες σχέσιν μετ' τὸ πνευματικὸν φῶς.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων δύναται τις νὰ κρίνῃ τὸν ἀπογοητευτικὸν ἀγῶνα τῶν γραμμάτων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν ἀγῶνα ἀκόμη ἐνὸς περιοδικοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ βίος ἐξαεῖται ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν διάπλασιν τοῦ ἀναγινώσκοντος λαοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν ἀνατροπὴν τῶν κυβερνώντων.

Εἰς τὴν ἐπιδείνωσιν δὲ ταύτην τοῦ ἀγῶνος τοῦ περιοδικοῦ τύπου ἰδίως ἐν Ἑλλάδι σπουδαίως συμβάλλει τὸ ρεσέτι καὶ ἡ ὁμολογημένη πρόοδος τῆς ἡμερησίου τύπου· ὁ τύπος βαδίζων ἀπορροφᾷ τὴν ὕλην τοῦ περιοδικοῦ εἰς τὸ μυθιστόρημα, εἰς τὸ διήγημα, εἰς

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

Σπουδή του Chardin

Ο Μαθητής
(Δωρεά Ροδοκανάκη)

Rembrandt Προσωπογραφία Γραίας
(Δωρεά Σ. Ξέγον)

Κράνους

Σπουδή κόρης
(Δωρεά Ροδοκανάκη)

τὴν κριτικὴν, εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν, εἰς τὴν σάτυραν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν λυρικὴν ποίησιν. Ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος, ἐνὸς δεκαπενθήμερου ἢ ἐνὸς μηνὸς, ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ τύτου συζητεῖται, ἐξαντλεῖται, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ ἐξευτελίζεται. Διότι δὲν εἶνε δυνατόν τὸ διήγημα, ποῦ γράφεται διὰ τὴν κορρὴν τὸν ἀκόρεστον Καϊάδαν μὴς ἐφημερίδος, καὶ ἡ κριτικὴ καὶ ἡ εὐθυμογραφία καὶ ὅλα ἐν γένει τῆς λογογραφίας τὰ εἶδη, νὰ συντάσσωνται ἐντὸς ὀλιγίστης τεταγμένης ὥρας μὲ τὴν αὐτὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ οἰκονομίαν, μὲ τὴν ὁποίαν συντάσσεται ἡ προσωρινὴν διὰ τὸ περιοδικὸν ὕλη. Τὸ περιοδικὸν εἶνε ἡρεμία καὶ βαθύτης σκέψεως· ἡ ἐφημερίς εἶνε γοργότης καὶ τῆς σκέψεως σπασμός.

Ὁ σπασμὸς αὐτὸς μεταδιδόμενος ὡς δι' ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἀπὸ τὴν στήλην τῆς ἐφημερίδος εἰς τὸν ἀναγνώστην, τὸν κατέστησε σήμερον νευροπαθῆ καὶ βιαστικόν. Ὅλα σήμερον βιάζονται, καὶ τὰ πλεῖστα χωρὶς νὰ γνωρίζουν διατί. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν καὶ οἱ γεροντότεροι Ἀθηναῖοι κατήρχοντο πεζοὶ εἰκοσάκις ἡμέραν ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν Ὀμόνοιαν. Σήμερον βλέπετε παιδιὰ δεκαετῆ νὰ προσκολλῶνται εἰς τὰ τράμ, ὅχι διότι θὰ κουρασθῇ φυσικῶς τὸ σῶμά των διὰ τοῦ δρόμου ἐνὸς χιλιόμετρου, ἀλλὰ διότι εἶνε κουρασμένη ἡ ψυχὴ των καὶ τὸ πνεῦμά των καὶ διότι νομίζουν ὅτι βιάζονται, χωρὶς νὰ ἔχῃ καὶ ἡ βία των ὠρισμένον πρακτικὸν σκοπόν.

Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο, ἐκεῖ τόπον ὅπου τὰ πάντα βιάζονται καὶ ἡ σκέψις εἶνε ἀποτέλεσμα σπασμοῦ, τὸ βαρὺ καὶ μετρημένον καὶ ψυχραῖον καὶ ὥριμον περιοδικὸν νὰ μὴ εὐρίσκη συνοδοιπόρους ἐπαρκεῖς πρὸς ὑποστήριξίν του.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίδοντο ἡ «Πανδώρα», ἡ «Εὐτέρπη», ἡ «Χρυσάλις», ἡ «Μνημοσύνη» καὶ αὐτὴ ἡ «Ἐστία» κατὰ τὴν πρώην της περιόδον. Καὶ οἱ ἀπλούστεροι ἀκόμη ἦσαν συνδρομηταί. Ὁ μακαρίτης πατήρ μου δὲν συγκατέλεγετο μεταξὺ τῶν φιλολογούντων τῆς ἐποχῆς· ἐλάμβανεν ὅμως καὶ τὰ τέσσαρα ἀνωτέρω περιοδικὰ καθ' ὅλην τὴν περιόδον τῆς ἐκδόσεώς των, τὰ ἐφύλαττε κατὰ σειρὰν καὶ τὰ ἔδενε. Σήμερον ποῖος φυλάττει σειρὰν περιοδικῶν, καὶ ποῖος λαμβάνει ὅλα ὁμοῦ τὰ ἐκδιδόμενα καὶ ποῖος πληρώνει εὐχαρίστως μίαν συνδρομὴν καὶ χωρὶς νὰ παραιοπονηθῇ, ἄνευ ἐντροπῆς, ὅτι «τοῦ τὸ ἐφόρτωσαν τὸ περιοδικόν»;

Ἐάν δὲ ἀντιλέξῃ κανεὶς, καὶ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ ὕλη τῶν περιοδικῶν ἐκείνων ἦτο σπουδαιότερα τῆς τῶν σημερινῶν, βεβαίως θὰ πλανηθῇ· διότι ὁ ἀγὼν τοῦ βίου σήμερον κατέστη τοιοῦτος ὑπὸ τὴν ἐποπὴν τῶν ἀναγκῶν, ὥστε τὸ γλίσχρον εἰσὸδῆμα ἐνὸς περιοδικοῦ μόλις ἐπαρκεῖ πρὸς τὴν ἐκτίπωσίν του, εἶνε δὲ ἀδύνατον νὰ συντηρήσῃ διὰ γενναίας ἀμοιβῆς καὶ λεγεῶνας συνεργάτων.

Ἐν τούτοις πρὸς ἔπαινον τῆς «Πινakoθήκης», πρέπει ν' ἀνομολογηθῇ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν τοῦ δεκαετούς βίου της, ὅτι ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ὕλην της ὅσον ἡδύνατο ἐκλεκτικὴ, καὶ πρὸς τοὺς νέους καὶ ὀργῶντας πρὸς τὴν φιλολογίαν ἐδείχθη ἐπικεικῆς, πλεῖστα νεαρὰ ποιητικὰ τάλαντα ἀποκαλύψασα καὶ ποδηγετήσασα μετὰ προσοχῆς. Ἐκεῖνο δὲ ἀκόμη, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ νὰ ἐξαρθῇ ἐπικαίρως, εἶνε ἡ ἀκρα αὐτῆς σύστησιν εἰς τῆς γλώσσης τὴν ἐκλογὴν.

Ἡ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς δεκαετίας ταύτης ὑπουργὸς καὶ ἀκαταλόγητος ἀπόπειρα πρὸς διαφθοράν τῆς πατρίου γλώσσης, — τὸ κῆμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἐσημειώθη κατ' ἀρχὰς ὡς ἐλαφρὰ ρυτίς εἰς τὴν ἀπέραντον γλωσσικὴν γαλήνην τοῦ τόπου, καὶ βαθμὴδὸν ἐξογκωθὲν ἠπέλει μέχρι χθὲς ἀκόμη νὰ καταπνίξῃ τὸ ἔθνος, — τὸ κῆμα αὐτὸ ἐθραύσθη πάντοτε πρὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας τῆς

«Πινakoθήκης». Δύναται αὕτη νὰ καυχᾶται ὅτι εἶνε τὸ μόνον φιλολογικὸν περιοδικὸν τῆς ἐποχῆς, τὸ ὅποτον ἂν ὑπεχώρησεν εἰς φιλολογικὰς ἀδυναμίας, οὐδέποτε ὑπεχώρησεν ὅμως εἰς γλωσσικάς.

Βαθμὴδὸν ὅλα τὰ περιοδικὰ σχεδὸν ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν γλωσσικὴν φθίσιν. Καὶ ἰδιαίτερα περιοδικὰ ἀκόμη ἐξεδόθησαν πρὸς σκοπὸν μεταδόσεως τοῦ μικροβίου τῆς τριχοφνίας εἰς ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς ἐγκεφάλους. Ἡ τυφλωτικὴ αὐτὴ τριχοφνία, ὅχι μόνον δὲν ἐπηρέασε τὴν «Πινakoθήκην» ἀλλὰ τὴν ἔταξε καὶ μεταξὺ τῶν πρωτοστατῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κοινῶντος, τοῦ ὁποῖου τὸν θρίαμβον πανηγυρίζομεν σήμερον, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ἔθνους καὶ ἰδίᾳ τοῦ τύπου καὶ τῶν φοιτητῶν, τὴν ὑψηλὴν ἀντίληψιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ εἰς τὸν κρατερόν ἀγῶνα τοῦ ἐν Κων/πόλει ἐθνάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', καὶ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πρωτοστάτου τῶν Γραμμάτων Μιστριώτου τοῦ μοναχικοῦ.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διευθυντρίας τῆς «Ἑλλ. Ἐπιθεωρήσεως.»

Εὐγενία Ζωγράφου

ΜΕ ἰδιαίτεραν χαρὰν συμμετέχω εἰς ἐορτὴν τιμητικὴν ὑπὲρ τοῦ συναδέλφου κ. Δμτ. Καλογεροπούλου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ «*Ἡ Πινakoθήκη*». Καὶ δὲν ἀποκρύπτω τὰ συναισθήματά μου προκειμένου νὰ συμμετέχω εἰς ἐορτὴν διὰ τῆς ὁποίας ἐπιβραβεύεται ἡ πνευματικὴ ἐργασία καὶ προσελκύεται, ἔστω καὶ στιγμιαίον, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινωνίας μας ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης.

Κάθε τόπος διατρέχει ὠρισμένα στάδια στασιμότητος, μεταβατικῆς καταστάσεως καὶ προόδου. Εἶνε τοῦτο ὁ κληρὸς παντὸς ἔθνους καὶ πάσης Κοινωνίας. Δὲν ἦτο δυνατόν καὶ τὸ ἔθνος μας καὶ ἡ κοινωνία μας ν' ἀποτελέσουν ἐξαιρέσιν καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ὑποχρεωμένα νὰ διατρέξουν τὰ στάδια αὐτά.

Εἰς ποῖον ὅμως ἐξ αὐτῶν εὐρισκόμεθα ἡδὴ, ἀφίνω εἰς ἡμᾶς νὰ κρίνετε. Σήμερον εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξωνυχίσθησαν καὶ τείνουσι νὰ ἐξαντληθῶσιν ὅλα τὰ ζητήματα, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀνθρώπινος νοὺς τείνει εἰς ὕψη δυσθεώρητα, εἰς βάθος ἀπροσπέλαστα καὶ εἰς μῆκη ἀπροσδιόριστα, χρειάζεται κατὰ νέον, κατὰ ἰδιαίτερον, εἶτε διὰ τὰ ἔθνη εἶτε διὰ τὰ άτομα.

Νομίζω ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία αὐτὸ φιλοδοξεῖ εἰς τὴν παγκόσμιον κίνησιν. Ἄλλου, ὁ μορφωμένος κόσμος — καὶ ἡ μόρφωσις εἰσὸς εἰς ὅλας τὰς τάξεις — ἀναγινώσκει, ἀνδριάντες ἀνεγείρονται εἰς τοὺς ποιητάς, ἐν δημοσίευσμά των γεννᾷ καὶ μίαν τρικυμίαν, μία γνώμη των θεωρεῖται ἀξίωμα, ἡ κοινωνικὴ των θέσις εἶνε περιβλεπτός. Ἄλλου ἡ ζωγραφικὴ ἀνυψώνει καὶ δοξάζει τοὺς καλλιτέχνας, ἡ γλυπτικὴ τοὺς καθιστᾷ περιφανεῖς προσοπικότητας, ἡ μουσικὴ φέρει τὸ ὄνομά των καὶ εἰς τὰ χεῖλη των πλέον ἀπολι-